

держави, то пов'язане з даною діяльністю обмеження прав і свобод може здійснюватися лише в діапазоні їх дотримання;

- обмеження прав і свобод людини й громадянина при здійсненні оперативного-розшукових заходів (як і самі ці заходи) можуть застосовуватися як екстремальний засіб і тільки у тих випадках, коли ефективне досягнення цілей даних заходів іншими засобами не можливе;

- найбільш загальним нормативним критерієм розглядуваних обмежень має бути їхня підпорядкованість умовам справедливого балансу приватних та публічних інтересів у системі правовідносин;

- припустимість таких обмежень визначається: їхньою необхідністю для виконання поставлених завдань; їхньою достатністю для забезпечення ефективності використання оперативного-розшукових засобів; потенційним діапазоном кількісного зменшення сфери використання конституційних прав і свобод, в межах якого залишатиметься непорушним їх якісний зміст.

До історії концепції розвитку прав і свобод людини

Шкуратенко О.В., кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри історії держави та права НАВС

Головатенко О.А., студент 3-КА курсу юридично-психологічного факультету ННІЗН НАВС

У сучасному вимірі постійних змін - технологічних звершень, життєвих цінностей, пріоритетів, соціальних орієнтирів і уподобань - залишається незмінним визнання найвищою цінністю забезпечення природного права людини та її основних свобод.

Історія становлення прав людини має глибинне вікове коріння. Великого значення набуло поняття природного права в епоху Просвітництва, закріпились і поширились основні цінності де невід'ємною складовою даної концепції виступає гарантування свободи особистості, убезпечуванні її від довільного втручання держави, захист життя, власності та інших індивідуальних прав.

В доктринальному розвитку прав людини в XX ст. утверджувались нові цінності і пріоритети. На післявоєнному етапі поставали держави, пов'язані вимогами верховенства права, з дотриманням принципу рівності громадян перед законом, встановленням неупередженого та ефективного правосуддя.

В сучасному вимірі розвитку держави пріоритетним є усвідомлення того, що через універсальну ідею права та свободи людини втілюються у контекст світового розвитку.

Окремі аспекти питання, що розглядається, досліджують такі науковці, як В. Тацій, В. Бруз, Л. Гайдуков, В. Василенко та ін.

Мета статті - висвітлити становлення та розвиток основних стандартів прав і свобод людини у II половині XX ст., з урахуванням діяльності Української РСР в міжнародній системі післявоєнного періоду з вироблення загальноновизнаних норм і принципів прав і свобод людини.

Вгамувавши свої політичні та імперські амбітності післявоєнного часу, світова спільнота сконцентрувала неабиякі зусилля, на вибудовування системи органи і установи якої займалися б сприянням міжнародному співробітництву з проблем заохочення і розвитку прав людини, де вагому роль у становленні зазначених доктрин відіграла Організація Об'єднаних Націй (далі - ООН).

Ряду міжнародно-правових органів було надано право безпосередньо відати загальною координацією в усій системі ООН, пов'язаній з централізованим регулюванням у сфері прав людини.

Функції та повноваження головних і спеціалізованих органів системи ООН у сфері розвитку прав людини базувалися на основі міжнародно-правових документів з прав людини та загальних рекомендацій з цієї проблеми. Згідно з положеннями Статуту ООН, загальну відповідальність за функціональну діяльність самої ООН, у тому числі й в області прав людини, несе Генеральна Асамблея (далі - ГА) ООН (ст. 60 Статуту ООН). ГА ООН виносить рекомендації з метою сприяння міжнародному співробітництву в політичній області, а також у здійсненні заохочення прав людини та основних свобод для всіх, незалежно від раси, статі, мови та релігії (ст. 13 Статуту ООН).

Конкретну практичну діяльність у соціальній і економічній областях, які стосуються прав людини, проводить орган ГА ООН - Міжнародний надзвичайний фонд допомоги дітям (ЮНІСЕФ), створений у 1946 р. (Резолюція 57(1)). Разом з іншими державами УРСР з початку діяльності ООН у сфері захисту прав людини внесла ряд важливих пунктів для розв'язання проблеми, де була бажана міжнародна допомога. Українська РСР, як одна з держав засновниць Об'єднаних Націй 16 лютого 1946 р. була обрана членом Комітету у справах біженців і переміщених осіб (УВКБ).

Одним із головних органів ООН, Економічною і Соціальною Радою (ЕКОСОР), було створено згідно зі ст. 68 Статуту ООН окрему функціональну Комісію ООН з прав людини, перед якою відразу ж постало завдання визначення основних прав і свобод (Резолюції ЕКОСОР (9/II) від 21 червня 1946 р.). У 1946 р. представники української делегації також брали активну участь у створенні ще однієї з важливих ланок у системі ООН з прав людини - Комісії ООН з питань становища жінок.

Документ з міжнародних стандартів прав і свобод, які підлягають загальному дотриманню, було визнано як Загальна декларація прав людини та проголошено III сесією ГА ООН 10 грудня 1948 р. (Резолюція 217A(III)).

Як і всі резолюції Генеральної Асамблеї, Загальна декларація прав людини не має юридичної сили, проте, фактично цей документ загальновизнаний як обов'язковий для всіх. Тридцять статей Декларації охоплюють широке коло громадських, політичних, соціальних економічних та культурних прав. Чимало статей Декларації та пізніше ухвалені міжнародні конвенції увійшли до конституцій, законів держав, стали надихаючим чинником у національній законотворчості.

У контексті міжнародного захисту прав і свобод людини уряди європейських країн, у тому числі й УРСР, 4 листопада 1950 р. прийняли Європейську Конвенцію з прав людини. Низка її положень вплинули на розвиток національних механізмів захисту прав людини. Конвенцію було підписано урядом Української РСР, проте лише 17 липня 1997 р., Верховна Рада України ратифікувала цей документ. На сьогоднішній день її визнано своєрідною Конституцією прав людини Європейської спільноти.

У 1949 р. було прийнято ГА ООН Конвенції з політичних прав жінок та про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами. Урядом Української РСР документи ратифіковано. У 1958 р. Президія Верховної Ради УРСР ратифікувала додаткову Конвенцію про скасування рабства, работоргівлі та інститутів і звичаїв, подібних до рабства.

Делегація УРСР брала активну участь у роботі другого лондонського Конгресу під егідою ООН, із запобігання злочинності та поводження зі злочинцями, який відбувся у серпні 1960 р. На XV сесії ГА ООН у 1960 р. українська делегація була запрошена на вироблення проекту Пакту про громадянські та політичні права людини, де нею було внесено ряд поправок до ст. 15 проекту.

Інтеграція України у світове співтовариство була і залишається вагомим фактором, що обумовлюватиме подальші шляхи розвитку та імплементації міжнародних положень в національне право. Сьогодні, як ніколи, важливим чинником творення в Україні громадянського суспільства є, насамперед, законодавче закріплення та дотримання загальновизнаних принципів прав та свобод людини в системі національного права, враховуючи, що республіка постійно виявляла себе, як активний член та творець багатьох положень сучасного законодавства.

Правові аспекти міжнародної співпраці України в області донорства та трансплантології

Юшкова В.В., викладач Університету сучасних знань *Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Лебідь В.І.*

З наукової точки зору, проблеми міжнародної співпраці в області донорства та трансплантології і їх юридичного забезпечення, крім всього іншого, мають виражену попередню тенденцію, що включає початкову юридичну компаративістику, і як наслідок результатів такого порівняння, орієнтацію на оптимізацію, адаптацію та реформування законотворчості в цій сфері, включаючи попередні положення і теми, які ще навіть не прийняті (але можуть з'явитися в найближчому майбутньому). І, як підсумок, з'являється відносна уніфікація законодавчої бази по відношенню до законодавства інших країн, з урахуванням особливостей національної правової системи. Такі юридичні нововведення поза сумнівом сприятимуть реалізації на території України юридичного забезпечення практичного впровадження інноваційних методик донорства та трансплантології з урахуванням завтрашнього дня, тобто можуть стати орієнтиром в створенні національної стратегії розвитку і управління донорством і трансплантологією. Практично ж, наявність і впровадження міжнародної співпраці в області охорони здоров'я людини та трансплантології, зокрема є вищим практичним соціальним благом, гарантованим Конституцією країни, а ступінь його реалізації ніщо інше як індикатор прояву рівня турботування держави про своїх громадян.

Важливість проблеми міжнародної співпраці можливо розпочати паралельними шляхами розвитку, починаючи з підписання відповідних угод про співпрацю на рівні між вітчизняними ВНЗ, окремими центрами трансплантології до співпраці з іноземними партнерами, передбаченої підписаними та ратифікованими дипломатичними угодами. Це, так званий локальний рівень міжнародної співпраці.

Наступним пунктом повинна бути зроблена реанімація міждержавних договорів. У складі будь-якої дипломатичної місії за кордоном, є урядовець (аташе) відповідальний за науково-технічну співпрацю України. Провівши відповідну «правову реанімацію» таких угод можливо й запустити механізм відповідної співпраці.

Серед проблем, які так чи інакше стають перешкодами прогресу у сфері трансплантології є інертність даного питання. Поки Парламент України не оповістить зміни в донорстві і трансплантології пріоритетною темою для країни, доти держустанови ігноруватимуть виклики сьогодення.

Ще одне питання залишається не вирішеним - це майбутній розподіл міжнародної співпраці в предметно-прикладній сфері діяльності, тобто який регіон у світовому масштабі зможе надати ті види допомоги, яких не може надати інший регіон.